

Potulky po stopách Juraja Jánošíka

Horné Považie Žilinského kraja
Frýdecko-Místecko Moravskoslezského kraja

- Jánošíkove dni, medzinárodný folklórny festival, ktorý sa koná každoročne v rázovitej obci Terchová
- Medzinárodné stretnutie zbojníkov, na ktorom je každoročne pre návštevníkov Terchovej pripravený bohatý kultúrny program spojený so zbojníckymi súťažami a zábavou pre dospelých, ale aj pre najmenších.

Jánošíkove diery

- Jánošíkove diery patria k najkrajším turistickým trasám Národného parku Malá Fatra s množstvom prekrásnych vodopádov a rebríkov. Práve oblasť Jánošíkových dier poslúžila dvojici poľských režisérov Agnieszce Hollandovej a Kaszie Adamikovej ako kulisa pre nakrútenie historického veľkofilmu Jánošík – Pravdivá história (2009).

Varín

- Kostol Najsvätejšej Trojice vo Varíne, v ktorom bol 25.1.1688 Juraj Jánošík pokrstený.

Teplička nad Váhom

- Kaštieľ v Tepličke nad Váhom, kde bol odsúdený Jánošíkov brat Ján.

Bytča

- Bytčiansky zámok, kde Juraj Jánošík slúžil ako vojak strážneho oddielu. Tu sa zoznámil s uväzneným kysuckým zbojníkom Tomášom Uhorčíkom.
- Štátny oblastný archív v Bytči sídli v Bytčianskom zámku. Okrem iných vzácnych dokumentov v ňom nájdeme aj zápisnicu Liptovskej stolice z rokov 1710-1714, v ktorej je zaznamenaný súdny proces voči Jurajovi Jánošíkovi.

Zoznam bibliografických odkazov

BÁRDY, Peter. Terchová by nebola bez Jánošíka a Jánošík sa musel narodiť v Terchovej. Tvrdí Terchovec, odborník na kultúru, Peter Cabada. In: *Žilinský večerník*. Roč. 17, č. 5, s. 21.

CABADAJ, Peter - KRÍŽO, Vladimír. *Terchová*. Terchová: Obec Terchová. 2003. ISBN 80-88864-29-1.

Juraj Jánošík. *Juraj Jánošík* [online] 2008. [cit. 2014-07-02]. Terchovská sieň slávy. Dostupné z: <http://slavni.terchovainfo.sk/osobnost/juraj-janosik/>

KOČIŠ, Jozef. *Neznámy Jánošík*. Martin: Osveta, 1986.

Fotografie: Jozef Feiler a archív Krajskej knižnice v Žiline

Vydala Krajská knižnica v Žiline v spolupráci s Městskou knihovnou Frýdek-Místek, 2014.

Publikácia vydaná v rámci projektu Potulky - touľky po stopách osobností a zaujímavostí našich regiónov, kód projektu SK/FMP/15/024.

Tento mikroprojekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Fondu mikroprojektov spravovaného Trenčianskym samosprávnym krajom. „SPOLOČNE BEZ HRANÍC“

*„Terchová by nebola bez Jánošíka a Jánošík sa musel narodiť v Terchovej. Tvrdí Terchovec, odborník na kultúru, Peter Cabadaj.“
(Bárdy, Žilinský večerník, 29.1.2008)*

Juraj JÁNOŠÍK

ľudový hrdina, zbojnícky kapitán

* pred 25.1.1688 Terchová
† 18.3.1713 Liptovský Mikuláš

Juraj Jánošík sa narodil v osade U Jánošov pod vrchom Pupov v obci Terchová. Pokrstili ho 25.1.1688 v kostole Najsvätejšej Trojice vo Varine, kam Terchová v tom čase patrila. Jeho mladé roky boli vyplnené neľahkou prácou na rodičovskom poddanskom hospodárstve.

Koncom roku 1707 vstúpil do povstaleckého vojska Františka II. Rákociho. Po porážke v bitke pri Trenčíne slúžil v cisárskej armáde na Bytčianskom zámku. Zoznámil sa tam s väzneným vodcom zbojníckej družiny Tomášom Uhorčíkom, po ktorom v roku 1711 prevzal vedenie.

Stal sa synonymom boja proti nespravodlivosti a ľudskému útlaku. Jeho družina prepádala miestnych šľachticov i bohatých mešťanov, pričom na zimné mesiace sa jednotliví zbojníci roztrhali po okolitých dedinách. Jánošík sa najčastejšie zdržiaval v Terchovej.

Začiatkom roka 1713 bol Jánošík dolapený spolu s Tomášom Uhorčíkom a následne väznený v kaštieli v Palúdzke pri Liptovskom Mikuláši až do procesu v dňoch 16. a 17. marca 1713 v župnom dome na námestí Liptovského Mikuláša, dnes sídlo Múzea Janka Kráľa. Jánošíka obvinili ako buriča spojeného s povstalcami, za zbíjanie v Trenčianskej, Nitrianskej, Turčianskej, Liptovskej, Oravskej stolici a v Sliezsku a za zabitie domanižského farára.

Počas vyšetrovania na otázky neodpovedal ani po mučení a poprel obvinenia zo zabitia farára z Domaniže, napokon ho však súd Liptovskej stolice odsúdil na smrť. Z navrhnutých spôsobov popravy vybrali ten najhorší, obesenie na hák. Popravili ho dňa 18. marca 1713 na popraviske „Šibeničky“ pri Liptovskom Mikuláši.

V decembri toho istého roku v kaštieli v Tepličke nad Váhom pred zemepanským súdom, ktorému predsedal Ján Jakub Löwenburg, majiteľ strečnianskeho panstva, odsúdili na trest smrti aj jeho brata Jána. Medzi obvineniami bolo aj to, že pomáhal svojmu bratovi Jurajovi a ukrýval ho.

Osudy Juraja Jánošíka, jeho druhov i ďalších zbojníckych družín sa stali obľúbeným námetom slovesného, hudobného a výtvarného ľudového umenia. Stal sa hrdinom mnohých ľudových piesní a povestí.

- Pri príležitosti 300. výročia smrti legendárneho zbojníka bola v roku 2013 odhalená bronzová pamätná tabuľa od akad. sochára Milana Opalku v osade Jánošov.

Rozsudok nad Jánošíkom

„Ponevác predepsaný Obžalovaný Juro Janošak zavrhnúce prikázani jak božské, tak též zákon krajinský, prede dvema roky dal sa na zbojstvo a vůdcem aneb hajtmanem takovým se učinil, který s tými tovariši svými na cestách zastavájíce mnohých lidí o statek (připravil), áno i jako se z vlastného vyznania zdá, jeho tovariši, kde on též bol prítomný, pána pátera z Domaniže prestrelili a bezbožne zamordovali. Tak též i jinších, jako jest predepsané, zlých skutkuv se dopustil. Potom pre takové veliké zlé účinky a prikázani prestúpení má byť na hák na levem boku prehnatý a tak například jinších takových zločincov má být zavesený.“ (Terchovská sieň slávy)

Po stopách Juraja Jánošíka

- po Jánošíkovi pomenovali aj niektoré prírodné útvary, slávnosti a jedlá
- socha Jána Kulicha Jánošík v Terchovej
- Jánošíkove dni v Terchovej
- pamätná tabuľa v osade Jánošov
- **Expozícia Jánošík a Terchová** je etnografická expozícia, ktorá približuje širokej verejnosti históriu, zvyky a dejiny obce Terchová ale aj národného hrdinu Juraja Jánošíka.

Terchová

- Monumentálna nerezová socha Juraja Jánošíka od akad. sochára Jána Kulicha, nachádzajúca sa na kopci priamo v centre Terchovej.

